

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2025**

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit. Paucis post **diebus**, cum Ennius ad Nasīcam venisset et eum a ianuā quaereret, exclamāvit Nasīca **se** domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignātus quod Nasīca tam aperte mentiebatur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?» Visne scīre quid Nasīca responderit? «Homo es impudens. Ego cum te quaerem, **ancillae** tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis?»

.....
Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperītos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas **malis**? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciēbat facere simulacra; **ex aere** quoque faciēbat. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset. Eōdem modo sapiens virtūtem, si licēbit, in divitiis explicābit, si minus, in paupertate.

- A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων:
«**Accipe nunc ... quid Nasīca responderit?**» και «**Sapientem nec paupertas ... fieri optimum posset**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):
1. Ένα από τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η ανάμειξη χρονικά διαφορετικών προτύπων.
 2. Ο Ιούλιος Καίσαρ εγκαινιάζει στη Ρώμη την ιστορική βιογραφία.
 3. Η *Αινειάδα* του Βεργιλίου αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως το εθνικό έπος των Ρωμαίων.
 4. Στον Οράτιο ανατέθηκε από τον Αύγουστο η σύνθεση του *Ύμνου της Εκατονταετίας* (*Carmen saeculare*).
 5. Ο πιο πνευματώδης και ελευθερόστομος από τους ρωμαίους ελεγειακούς ποιητές ήταν ο Τίβουλλος.

Μονάδες 10

- B2.** Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β**. (Στη **Στήλη Β** δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. domi	α. απόγνωση
2. cognosco	β. πείρα
3. imperītos	γ. πρωινός
4. agunt	δ. δωμάτιο
5. premi	ε. αγωγή
	στ. ένδυμα
	ζ. πρέσα

Μονάδες 10

- Γ1.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

diēbus	:	τη δοτική πτώση στον άλλο αριθμό
aperte	:	τους άλλους δύο βαθμούς του επιρρήματος
vocem tuam	:	τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
impudens	:	την αφαιρετική πτώση στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό
mihi ipsi	:	την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό
ebore	:	την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό
simulacra	:	την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
viliōrem	:	τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
tale	:	την αιτιατική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
optimum	:	τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
Eōdem	:	τη γενική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

- Γ2α.** Να εντοπίσετε και να γράψετε τους **τρεις (3) τύπους αποθετικών ρημάτων** που υπάρχουν στα δύο αποσπάσματα (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τις **μετοχές ενεστώτα** στην ονομαστική ενικού, στο θηλυκό γένος (μονάδες 3).

Μονάδες 6

- Γ2β.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Accipe	:	την αφαιρετική στο σουπίνο
fecerit	:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή

venisset	:	τη δοτική του γερουνδίου
exclamāvit	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
credis	:	τη μετοχή του παρακειμένου στην ονομαστική ενικού, στο ουδέτερο γένος
agunt	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ενεργητική περιφραστική συζυγία, στο αρσενικό γένος
putas	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην παθητική φωνή
sciēbat	:	το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
posset	:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

diēbus:	είναι	στο
se:	είναι	στο
ancillae:	είναι	στο
malis:	είναι	στο
ex aere:	είναι	στο

Μονάδες 10

Δ1β. «*Si marmor illi obtulisses, fecisset tale*»: Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (εκφορά και είδος) (μονάδες 3) και να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

- i. «*Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit*».
- ii. «*Exclamāvit Nasīca se domi non esse*».
- iii. «*Visne scīre quid Nasīca responderit?*».

Μονάδες 6

Δ2β. «*Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperītos avertunt*»: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 9

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Α1.

Μάθε τώρα τι έκανε αργότερα ο Νασικάς. Λίγες μέρες αργότερα, όταν ο Έννιος είχε έρθει στο Νασικά και τον ζητούσε από την πόρτα, ο Νασικάς φώναξε ότι δεν ήταν στο σπίτι, παρόλο που ήταν στο σπίτι. Τότε ο Έννιος, αγανακτισμένος που ο Νασικάς τόσο φανερά έλεγε ψέματα, είπε: «Τί είναι; Εγώ δε γνωρίζω τη φωνή σου;» Θέλεις άραγε να μάθεις τι απάντησε ο Νασικάς;

.....

Τον σοφό δεν τον εμποδίζει ούτε η φτώχεια ούτε η θλίψη (ή: ο πόνος), ούτε αυτά τα πράγματα, τα οποία βγάζουν από το δρόμο τους τους άπειρους και τους γκρεμοτσακίζουν. Εσύ νομίζεις ότι εκείνος καταβάλλεται από τις συμφορές; (Αντίθετα,) τις χρησιμοποιεί! Ο Φειδίας δεν ήξερε να φτιάχνει αγάλματα μόνο από ελεφαντόδοντο· έκανε επίσης και από χαλκό. Αν έφερνες σε εκείνον μάρμαρο, αν (του έφερνες) πιο ευτελές υλικό, θα έκανε τέτοιο (άγαλμα), το οποίο θα μπορούσε να γίνει άριστο από εκείνο (το υλικό).

ΘΕΜΑ Β

- B1.**
1. Σωστό
 2. Λάθος
 3. Σωστό
 4. Σωστό
 5. Λάθος

B2. 1–δ

2–α

3–β

4–ε

5–ζ

(περισσεύουν τα γ και στ)

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. diei

Συγκριτικός: **apertius**, Υπερθετικός: **apertissime**

vocum tuarum

impudenti

ego ipse

ebur

simulacrum

Θετικός: **vilem**, Υπερθετικός: **vilissimam**

taliam

melius

Eorundem

Γ2α. indignatus : indignans

mentiebatur : mentiens

Utitur : utens

Γ2β. acceptu

fac

veniundo

exclamemus

creditum

acturus es

putari
scivisse
possit

ΘΕΜΑ Δ

Δ1α. «diebus»: είναι αφαιρετική του μέτρου – της διαφοράς **στο** «post».

«se»: είναι υποκείμενο **στο** απαρέμφατο «non esse», υπάρχει ταυτοπροσωπία και λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου.

«ancillae»: είναι έμμεσο αντικείμενο **στο** «credidi».

«malis»: είναι αφαιρετική του ποιητικού αϊτίου **στο** «premi». Το ποιητικό αϊτίο εκφέρεται απρόθετα, γιατί είναι άψυχο.

«ex aere»: είναι εμπρόθετος (επιρρηματικός) προσδιορισμός της ύλης **στο** «faciebat».

Δ1β. «Si marmor illi obtulisses, fecisset tale»:

Υπόθεση: «Si marmor illi obtulisses» (si + υποτακτική υπερσυντελικού).

Απόδοση: «fecisset tale» (υποτακτική υπερσυντελικού).

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει **υπόθεση αντίθετη της πραγματικότητας** (η υπόθεση και η απόδοση αναφέρονται στο παρελθόν).

Μετατροπή στο είδος της υπόθεσης δυνατής ή πιθανής στο παρόν – μέλλον:

«Si marmor illi obferas/(offeras), faciat tale»

Δ2α.

i. «Quid postea Nasica fecit?»

ii. «Ego domi non sum.»

iii. «Quid Nasica respondit?»

Δ2β. Sapiens nec paupertate nec dolore prohibetur, nec eis rebus, quibus imperiti avertuntur.